СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 156. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 8 липня 1933. — VOL. XLI. No. 156. Jersey City, N. J., Saturday, July 8, 1933. THREE CENTS.

ПРОТИ ПРОМИСЛОВОЇ АНАРХІЇ

НЮ ЙОРК. — Донелд Річберґ, ґенеральний дорадник „Нешенел Індостріел Риковери Адміністрейшен", заявив 1,000 представникам промислу, що вони до 60 днів мусять дати доказ, що розуміють положення краю і власними силами беруться до його відбудови. Якщо до цього часу не буде гармонії між промисловцями і робітниками й не буде видно наслідків цеї кооперації, уряд вважатиме їх нездібними до розвязання справи відбудови краю. Тоді прийде до того, що уряд возьме промисл у свою контролю і тоді доперва буде можна говорити про промислову диктатуру. Уряд не допустить за ніяку ціну до промислової анархії, себто до продовження того стану, який спричинив депресію.

ЩЕ ПРО СТАБІЛІЗАЦІЮ ДОЛЯРА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт дав до пізнання, що він є теж за стабілізацію валюти в Америці і в інших краях. Але в першу чергу треба довести до того, щоби долляр зрівнявся з вартістю товарів. Президент є за те, щоби вартість доляра була така, яка була в 1924 і 1925 році. Значить, треба піднести ціни на товари до тих цін, які були в тих роках. Тоді буде можна усталити вартість доляра. До такого самого вирівнання між ціною на товари і вартістю валюти повинні теж змагати інші краї. І як у них це вирівнається, тоді буде час на загальну стабілізацію валюти.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ВЕЛИКИЙ КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — „Амалґамейтед Клотінґ Воркерс" заповідає кравецький страйк. Сідні Гілмен, президент юнії, каже, що члени юнії дали 100% згоду на страйк і треба надіятися, що в найблизчих днях застрайкують у Ню Йорку й околиці коло 50,000 кравців.

Робітники виходять на страйк, бо хочуть добитися від 10 до 20% підвишки заробітної платні.

ЗАХЛАННІСТЬ ЗІДАЄ АМЕРИКУ.

ШІКАҐО. — Американці мусять навчитись інакше жити. Так говорив Геролд Айкс, секретар внутрішніх справ, до вчителів, зібраних на конвенції „Нешенел Едюкейшен Асосіейшен". Він казав, що Американці заломилися через погоню за зисками, через те, що завжди змагали головно до матеріяльних здобутків. Вони, казав Айкс, завжди думали, що багатство покриває всі гріхи, між ними і гріх темноти, а науку вважали як засіб до легкого набуття маєтків. Це й довело Америку до катастрофи.

УВАЖАЮТЬ ГЕРИМЕНА ЛЮДИНОЮ НЕСПОВНА РОЗУМУ.

НЮ ЙОРК. — Банкир Джозеф Геримен, основник відомого збанкротованого „Геримен Нешенел Бенк", має відповідати перед судом за ріжні банкові махінації. Тепер доказують зізнаннями його жінки й свідків, що його не можна судити, бо він є несповна розуму і не памятає, що робить і говорить. Та в суді Геримен поводиться зовсім нормально.

ДОСЛІДЖУВАЛИ ОШУСТА 109 ДНІВ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний суд записав у свою історію найдовше слідство, яке колинебудь було тут ведене. Є це доходження проти Отта Ґебела, його сестри і товаришів, котрих обжаловують за те, що вони натягнули ріжних людей на яких $3,000,-000, розпродуючи між них шери почтового дорогою. Слідство тревало 109 днів. Самих свідків переслухувано 48 днів.

Ошуканці покликувалися на ґовернора Смита і ріжних високих католицьких достойників, та натягали людей, головно католиків, на виставу фільми, в якій головну ролю мала грати сестра теперішнього папи.

КОЛИСЬ ПОДЯКУЮТЬ РУЗВЕЛТОВИ.

НЮ ЙОРК. — Ірвінґ Фішер, професор політичної економії, пише, що всі держави колись будуть вдячні президентови Рузвелтови за те, що він не згодився тепер стабілізувати валюту. І скажуть, що теперішній спротив Рузвелта є другим найбільшим актом в американській історії, вважаючи першим становище Линколна супроти невільництва.

ЯК „ФІКСУЮТЬ" ЦІНИ.

ВАШИНҐТОН. — В часі, коли ціни на ріжні товари хитаються, впадає в очі, що є задержана постійна ціна на алюміній і сталеві шини. Отсе є тепер предметом доходжень ґенерального прокуратора Комінґса.

Вже тепер можна ствердити, що ціла та промисловість є в руках братів Мелонів. Оті міліонери, з котрих один був довгий час секретарем скарбу, держать монополь на цю промисловість, контролюючи її тут в Америці і в Европі, зглядно в цілім світі. І тому Мелони можуть диктувати такі ціни, які їм є до вподоби.

КАЖЕ, ЩО ПЕРЕБОРЩЕНО ВІСТИ ПРО ЦІНИ НА ХЛІБ.

ВАШИНҐТОН. — Генри Стод, президент „Американ Бейкерс Асосіейшен", перечить, будьтоби пекарі подносили ціни на хліб по 3 центи на фунті. Каже, що найвища підвишка виносить 1 і одну третину цента.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА.

18-та Головна Конвенція У. Н. Союза припоручила нововибраному Головному Урядови У. Н. Союза вирішити отсі справи:

1. **Вибір шефа редакторів і помічних редакційних сил, та видавництва У. Н. Союза.**
2. **Молодечий Департамент.**
3. **Союзові лікарі.**
4. **Бондування членів Головного Екзекутивного Комітету.**

Для вирішення вище згаданих справ відбудеться

НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ДНЯХ 14-ГО І 15-ГО ЛИПНЯ 1933 РОКУ

Наради розпічнуться в пятницю, 14. липня, в год. 9-тій рано, в місці осідку У. Н. Союза під ч. 81-83 Ґренд Стріт, ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Микола Мурашко, гол. предс. **Дмитро Галичин**, гол. рек. секр.

АРЕШТУВАЛИ БУВШИХ БАВАРСЬКИХ МІНІСТРІВ.

Терор Гітлєра проти своїх політичних противників не ущухає. Тепер арештовано бувших міністрів баварського уряду, Шваєра й Ґольденберґера. Шваєра обвинувачено в тому, що він писав у приватному листі до бувшого баварського премієра-міністра Гельда проти уряду Гітлєра. Причин арешту Ґольденберґера не подано.

ЩЕ ОДНА ТВЕРДИНЯ.

Заходом визначних українських патріотів, проживаючих у Чако в Кампа де Інфієрно, 21 травня біжучого року зістало заложене Товариство „Просвіта".

Установчі збори новозаснованого товариства відкрито українським національним гимном.

Центральний Виділ Товариства „Просвіта" в Буенос Айресі та Редакція „Українського Слова" щиро витають нову твердиню в Чако та бажають якнайкращого успіху в їх праці на користь пригноблених ворогами нашої Неньки України.

МІЛІОНИ ДІТЕЙ БЕЗ НАУКИ.

Проф. Петро Андрей, державний підсекретар у міністерстві освіти в Румунії, оїхав на інспекціях Бесарабію, Молдавщину й Буковину. При цих інспекціях він переконався, що діти не ходять до школи. Число таких дітей, котрі обовязані ходити до школи, а остаються дійсно без науки, доходить до 1 міліона.

ПОВІСИЛАСЯ ВЧИТЕЛЬКА.

В Бродах повісилась емеритована вчителька, 47-літня Людвика Шиманська. Причина: нервовий розстрій.

СВЯТО ПОЛЯГЛИХ З ПЕРЕПОНАМИ.

Дня 14. IV. о. Ст. Сенишин у Щирці вийшов разом з процесією з церкви на могилу полеглих, щоби відправити панахиду. Коли процесія дійшла вже до брами цвинтаря, поліція заборонила вхід, кажучи: „Не вольно". Процесія була змушена вернутись до церкви, де о. Сенишин відправив панахиду. Хлопці, котрі несли вінці, просили, щоб дозволено їм зложити їх на могилі, однакож і на це не дозволили поліція. Тоді забрали вінці і з піснями на устах вернулись теж до церкви. Вінки зложено вже аж пополудні при великій скількости народу.

МАРЕВО СВІДОЦТВ.

За один день було у Варшаві 5 самогубних спроб між шкільною молоддю у віці від 13 до 18 літ. Із цього троє вмерло. Причина: страх перед поганим свідоцтвом, себто перед родичами вдома. Педагогія, що придумує щораз то нові засоби навчання та виховання, не має веселого облича.

ПРОДАВ ЖІНКУ ЗА ПАПІРОСКУ.

Перед трибуналом присяглих суддів у Тарнові відбулася цими днями дуже цікава розправа проти А. Крацяка, обвинуваченого у вбивстві І. Бжостовського. Бжостовський були дуже злим подружем. Вже кілька місяців після шлюбу Бжостовський почав бити молоду дружину, яка, очевидно, звернула свої почування до кого іншого. Бжостовський розпився, а одного разу по пяному продав навіть свою дружину одному знайомому за одну папіроску. Тим знайомим був Крицяк, який вкінці вбив підступом Бжостовського і заволік його трупа до ліса. У висліді розправи присудили Крицяка на 12 літ тюрми.

БУВШИЙ РОСІЙСЬКИЙ СТАРШИНА — ФАЛЬШИВНИКОМ ГРОШЕЙ.

У Накваші (пов. Броди) поліція арештувала бувшого російського старшину, Ілью Горбунова, який на спілку з місцевим крамарем Мойс. Ордовером фабрикував і пускав в обіг фальшиві 20- і 50-сотиківки.

ДУШОГУБСТВА.

В Колодні (пов. Жовква) невідомий душогуб убив Йосифа Льоха в його стодолі, де він спав, щоби пиньвати свого добра перед злодіями. Тойже душогуб став опісля добуватися до хати, а коли Льохова жінка та наймичка пробудилися та виглянули крізь вікно, напасник освітив обі жінки електричною ліхтаркою та вдарив Льохову жінку якимсь тупим знаряддям по голові. На її крик напасник утік. Поліція здогадується, що Льоха вбив його свояк Тимків із Яричова, з яким Льох процесувався 8 літ. — Володислава Лукасевича з Бібрки суд засудив на 7 місяців за побиття тещі Роз. Чеховської. За це Лукасевич пімстився на тещі так, що вбив її сокирою, як спала. Вбивник утік.

НЕВГАМОВНИЙ АРТИСТ.

Варшавський артист Ярач, що виступає тепер у Львові в „Капітані Кепеніку", 5 червня явився в міськім театрі на виставу. В останій хвилі мусів його заступити інший артист. Ярача віднайшли щойно після скінченої вистави опівночі у веселому товаристві, в затишнім ресторанику. Подібні пригоди трапляються Ярачови не раз. Минулого року у Варшаві три дні шукала його поліція та приятелі.

АРЕШТУВАННЯ.

В дні 9. червня арештувала поліція студента прав Павла Крохмального з Чижикова, пов. Львів. Арештовано його по вічу УНДО в Чижикові. Арештований щойно 2. червня ц. р. вийшов на волю по 5-місячній тюрмі з львівських арештів.

ГРАБІЖ.

У Тивонії (пов. Ярослав) два узброєні напасники дісталися шкільною салею до хати місцевої вчительки Софії Орловичевої та під загрозою зброї забрали в неї 130 злотих і ріжні дрібні річи. Як підозрілих поліція арештувала Тому Ковальського, Тому Воту, Йос. Бельца та Каз. Кнапа.

ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ БУДЕ ЩЕ ДАЛІ КЛИГАТИ

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ДОБИЛАСЯ, ЩОБ КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОДОВЖУВАЛА СВОЇ ПРАЦІ.

ЛОНДОН (Англія). — Коли здавалося, що вже нема ніякого ратунку для економічної конвенції, виступила рішучо за продовження праць конвенції делеґація Злучених Держав. Секретар стейту Гол, згідно з інструкціями президента Рузвелта, своєю заявою та сильною промовою за продовження конференції вратував її від припинення праць. Американську делеґацію сильно підтримали також домінії британської імперії, Англія, Швеція і Південна Америка.

Гол спеціяльно атакував Францію та Голяндію, заявляючи, що вони не можуть тепер ухилятися від рішення важних економічних питань, закриваючи свій зрив конференції тим, що президент Рузвелт не хоче стабілізувати доляра. Керівнича комісія конференції нарешті одноголосно постановила продовжувати засідання конференції. Після того зроблено постанову, щоб усі комісії та підкомісії негайно почали працю й підготовили свої внески до пленарного засідання конференції, яке буде скликане в міру потреби.

ЛІТВІНОВ У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ (Франція). — Сюди прибув большевицький міністер заграничних справ, Літвінов, для переговорів з французьким урядом у справі заключення торговельного договору між Францією і Росією. Літвінова вже приняв на авдієнції премієр-міністер Франції та міністер справ закордонних. Літвінов крім заключення торговельного договору буде старатися дістати кредити для вратування радянщини від банкроцтва.

Французькі міністри особливо витали Літвінова з тим, що Росія підписала договір приязні з Польщею, Румунією та з іншими своїми сусідами. Знавці справ думають, що скоро Франція також заключить з Росією щось подібне до союза, який вона мала з царською Росією.

МОСКВА З РАДІСТЮ ЧЕКАЄ ПРИЗНАННЯ АМЕРИКОЮ.

МОСКВА (СССР). — В радянських колах не можуть заховати тої радости, яка охоплює всіх комуністичних бюрократів з приводу можливо скорого признання радянської влади Злученими Державами. Большевики сподіваються, що це закріпить не лише їх міжнародний престіж, але також скріпить Росію внутрі політично та економічно.

Крім того большевики сподіваються, що їх признання Америкою скріпить також їх становище на Далекому Сході, звідки Японія систематично викидає Росію.

ЧУМА В РОСІЇ.

РИГА (Латвія). — На Уралі появилася сильна епідемія чуми. Населення вимирає тисячами від цієї страшної недуги. В Москві тепер дуже занепокоєні тим, що чума може поширитися в Росії й навіть дістатися до Москви. В потяги, які йдуть через Урал, допускається пасажирів лише після медичних оглядин. На всіх шляхах, що ведуть до Москви, тепер поставлено військові застави, які недопускають у столицю блукаючого без цили населення.

В самій Москві та в інших місцях розповсюднилась епідемія тифу, яка все зростає. Комісар народнього здоровля висловлює гадку, що цього літа Росії доведеться пережити багато епідемій зпричину голоду серед населення, через його фізичне виснаження та через брак відповідних медикаментів і добре вишколеного медичного персоналу для боротьби з епідеміями.

ГІТЛЄР БУДЕ ЗАСЕЛЮВАТИ ПРУСІЮ ГУСТІШЕ.

БЕРЛІН (Німеччина). — По нараді з президентом Східньої Прусії, Кохом, канцлєр Гітлєр заявив, що він почне густіше заселювати Східню Прусію, щоби вона була сильним буфером проти Польщі над данціґським коридором. Для цього в Прусії буде розвинена металева і ткацька промисловість.

АВСТРІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Австрійський уряд заявив рішучий протест проти того, що з Мінхена ведеться радійова пропаґанда проти сучасного австрійського уряду й парляментарного устрою. Непорозуміння й напруження між Німеччиною й Австрією були на час припинились, але тепер вони знову відновились.

Під впливом німецької пропаґанди відбулася в Граці демонстрація австрійських соціял-націоналістів, яка пройшла під гаслом: „Геть уряд Дольфуса! Хай жиє Гітлєр". Демонстранти заявлялися за необхідність негайного злучення Австрії з Німеччиною в одну велику державу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИЗНАННЯ РОСІЇ?

Від якогось часу товчеться в пресі чутка про наближаючеся визнання большевицького уряду Злученими Державами. Дехто добачував перше підтвердження цеї чутки в тому, що представники американського уряду на лондонській конференції засіли до спільного стола з представниками невизнаного Америкою московського уряду: це, доказували, є вже до певної міри визнанням. Ще дальше підтвердження добачувано в тому, що Реконструкційна Фінансова Корпорація дала кредит американським експортерам бавовни до Росії; звернуло загальну увагу те, що Реконструкційна Фінансова Корпорація це частина американського уряду, що її гроші це гроші американського народу, отже і її фінунсування це фінансування американським урядом.

З цього приводу в Москві настала незакаламучена нічим радість. Московські газети не скривали радости з того приводу та висловлювали надію, що американський уряд незадово певно визнасть большевицький уряд та що в цей спосіб Москва нарешті добється того визнання, котрого вона найбільше бажала.

В Америці стали негайно працювати приятелі цього визнання. Наперед поспішилися деякі бизнесмени, які думають, що Америка, визнавши Росію, могла би робити з Росією певний і корисний бизнес, кращий, як тепер. Цим приспівували політичні симпатики большевизму й комунізму, які у визнанню большевицького уряду бачать прихід до Америки большевицьких агітаторів, закутаних у диплёматичну неторкальність.

Цеї небезпеки для Америки добре свідомі американські політики, і тому вони звертають увагу на те, що навіть коли Америка хоче вести бизнес з Москвою, вона не потребує її визнавати політично. На всякий випадок, якби вона мала це робити, то мусіла би собі виразно випросити вмішування большевицьких диплёматів у внутрішні справи Америки.

На це знову відповідають американські ліберали, що визнання большевицького уряду без застережень далоб Америці можливість заступатися за людей, групи й народи, гнетені большевиками. Але таке визнання самі большевики будуть пробувати собі вимовити, якби до визнання справді приходило.

Як з цих суперечних поглядів видно, до визнання ще далеко. Уряд Америки мусів би ще вияснити чимало сумнівів, заки рішився на такий крок. Це певно заняло би йому руки на довший час роботою, яка йому не є необхідною, бо, як би не говорити, визнання треба не Америці, а Росії.

РОСІЙСЬКО-НІМЕЦЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ

Як відомо з преси, Гугенберг (голова партії, яка найближче стоїть — по націонал-соціялістах — до Гітлера) зложив у Лондоні меморандум. Головні точки його — щоби Німеччина могла виваязатися з своїх фінансових зобовязань, їй треба — або вернути її кольонії в Африці, або — віддати „нації, позбавленій простору" — деякі території в Европі, в яких вона моглаби доконати великого діла культивування зруйнованих обшарів, деб могла прикласти свою цивілізаційну енергію... Дальше іде натяк на зруйновані війною і большевицькою господаркою території совітської Росії...

Меморандум подилав як бомба. Задуманий був він як пробний бальон. Передусім відізвалася сама Росія, якої представник у Берліні, Хінчук, зложив відповідний протест, під кресліючи, що меморандум Гугенберга накликає західні нації до інтервенції в російські справи. Преса совітська реве, що Німеччина знову хоче відірвати від неї Україну, одним словом — крик.

Не інакше поставилася й польська преса. Наприклад „Газета Варшавска" (ч. 188) пише, що отой німецький меморандум „обходить нас безпосередно. Гітлер вказує на потребу для себе нових кольонізаційних обшарів поза східньою границею Німеччини... Навіть колиб узнати слушність коментаторів того проєкту, які бачать ті кольонізаційні терени в Совітській Україні, то й тоді справа не зміняє свого вигляду. Опанування Німцями України потягло би за собою цілковит: окруження Польщі, а це звело би наше становище до ролі політичної й економічної німецької кольонії. В тім випадку наш політичний інтерес іде по лінії політичного інтересу Росії. Відірвання від Росії України й усадовлення там Німців, ударяє посередньо в нашу безпеку й будучину".

Щож ми маємо чекати від того проєкту? Річ ясна, що про кольонізацію українських обшарів якою то не було бі нацією — мови бути не може. Такої ціни ніяка українська група не заплатить. Але колиб розходилося лише про отворення поля діяльности для німецької індустрії? Тоді над тим варта було би застановитися. Німецький „Дранг нах Остен" завше колідував або з інтересами Польщі (з розбір) або Росії (війна за вплив на Болканах 1914 р.), але ніколи той „Дранг" не загрожував Україні. В 1918 році — навіть продаючи Німеччині збіже й угодь, ніколи Україна не дала себе так визискувати, як тепер „братній" Росії.

В нас у розпорядженню є лист з України: питаєтеся — пише наш кореспондент — як тепер на Україні? То розгорніть Кобзаря вірш такий, а такий, то будете знати. Розгортаємо й читаємо: „Погибнеш, згинеш Україно, не стане її сліду на землі" — і т. д. Ось в якому стані тепер Україна. Визволення її від цього утиску — булоб спасенням нації. Чи Франція не помогла фінансово й військово Югославії, Польщі й Чехії, очевидно за ціну деяких вигідних для неї економічних трактатів. І чи не зискали на цій помочі оті держави? І чи Франція в 1920 р. не уратувала незалежности Польщі? — От, колиб таку поміч могла Україна дістати від Німеччини — ніхто не був би такий нерозсудний, щоби її відхилити. Питання лише, чи дійсно про це ходить в отім німецькім меморандумі.

В кождім разі з нього видно, що є в Европі — велика, ростуча з кождим днем в силу — потуга, яка без уваги на Рапальо — чується ворожою большевизмови не лише в своїй внутрішній політиці, але й у своїх зовнішніх аспіраціях.

Цей момент треба використати вмілій нашій закордонній пропаґанді. Лише — підкреслювати в ній два моменти: що Україна не є нічиїм кольонізаційним тереном, по друге — що вона прагне бути цілком незалежною, а не чиєюсь провінцією, ані входити в якусь „федерацію" східньо-европейську (як соціял-революціонери мріють про неї), ані творити „союз з Росією", як прагнуть монархісти.

Виступати тепер проти Німеччини, це для нас значить гітія разом: з Інтернаціоналом другим і третім, які ніколи для нас нічого доброго не зробили, і з Польщею, яка тепер є союзницею Росії.

Над тим треба добре застановитися. **О. Сновида.**

САМІ ВИКЛИКАЛИ ПРАВОСЛАВНОГО ВОВКА З ЛІСА — А ТЕПЕР ПЕРЕПУДИЛИСЬ

(Надіслана стаття).

(Продовження)

Що пише краківський „Курієрок".

Мусимо сьогодня обговорити подію, котра відноситься до керманичів православної церкви в Польщі до польської держави.

Починаємо від самого опису дотичної події. Отже недавно тому обходили вірні православної церкви у Польщі торжественний ювилей десятилітнього урядування митрополита Діонизія і двацять-літний ювилей його висвячення в єпископи. День той святковано торжественно в катедральній православній церкви в приявности представників урядів: польського, югославянського, румунського і грецького. А вечером відбулася торжественна академія.

В останніх днях перед тою парадою появилися в українській пресі статті, неприхильні до того свята як і до митрополита, а то з причини його народностевої політики. Однак ми (себто редакція „Курієрка" — Ю. Г.), навчені досвідом з інших областей, думали, що ті українські голоси є правдоподібно висказом українського шовінізму, котрий хотів би бачити на тім високім церковним становищі якогось українського агітатора. Не моглося нам іменно помістити в голові, щоби найвищий достойник православної церкви у Польщі міг забути на свій обовязок безсторонности в народностевих справах і на льояльність супроти держави.

Однакож те, що сталося на самій академії і по тім, викликує занадто поважні думки і побоювання, щоби перейти над цілою справою до денного порядку.

Несамовита академія.

На академії виголошено 25 промов, з котрих **величезна більшість** — поза кількома короткими польськими промовами — була виголошена **в російській мові.** Робило це просто несамовите враження й у часників неpаз здавалося, що це вернулися часи окупації Варшави Москалями. Дуже інтересним закінченням того свята було відчитування привітних писем — також майже самих російських. Відчитано між ними і **привіт від арештантів з Мокатова,** лише не подано, чи це політичні вязні — отже вороги польської держави, чи звичайні global кримінальники.

Та надмірна порція московщини, подана учасникам, поміж котрими був і міністер президент Єнджеєвич (рівночасно міністер віроісповідань і освіти) — мусіла викликати прикре здивування, особливо з уваги на це, що на чолі святочного комітету стояв високий достойник православної церкви — **єпископ Сава.**

І пощо й нащо ціла та російщина?

Чи ініціятори мали в тім яку укриту ціль? Чи хотіли вони в цей спосіб проославити **„Єдіную і нераздельную Росію"?**

Адже серед кількох міліонів православних, які живуть у Польщі, — лише дрібна частина емігрантів з Росії та нечисленні кольонії (що є останками з часів неволі) належать до російської народности. А інші православні, отже величезна більшість — то або Поляки (? — Ю. Г.), або волинські Русини, або Поліщуки (чи це якийсь самостійний народ? — Ю. Г.), або нарешті Білорусини.

Аж дивно стає чоловікови, коли читає подяку митрополита Діонізія в його органі „Слові", в котрій цей найвищий достойник православної церкви у Польщі говорить до своїх вірних і та називає їх **„православние русскіе люді"**.

Не вільно!

І тут допера стає в цілій наготі питання, котрого промовчати не вільно. Можна мати багато застережень і сумнівів, коли йде про політичну боротьбу меншостевої, зокрема української преси, але в отсім випадку годі відмовити їй слушности, коли вона протестує проти того, що православна єрархія в Польщі надуживає свойого становища для російської пропаганди. Польща немає найменшої охоти до того, щоби на її землях підтримувати розвиток російського духа і щоби високі православні духовні власти дальше політику Евлогія і колишніх холмських місіонарів. Рішаючі чинники мусять собі завдати питання, чи їх дотеперішне дуже толерантне відношення до цеї єрархії не повинно би бути піддане ґрунтовній ревізії.

Митрополит Діонизій був недавно у Берліні, то чиж би цей побут змінив його переконання, що на східних землях Польщі верне ще колись панування російського царату і тому бачить він серед своїх православних вірних виключно лише „русских людей"? Колиж він занадто розмріявся під впливом берлінських московських еміґрантів, що себе дурять „великим російським морем", то ті його мрії є надзвичайно шкідливі.

Православне духовенство в Польщі повинно зрозуміти потреби польських горожан православного віроісповідання. В Польщі обовязує польський державний інтерес і той інтерес не позволяє на русифікацію Поляків, Русинів волинських, Поліщуків та Білорусинів під покривкою релігії. Це мусять зрозуміти всі ті, що кермують православною церквою, і то зрозуміти так сильно, щоби це успокоїло як державні польські чинники так і польський загал.

Справа Лемківщини.

Коли вже говоримо про справи релігійні і релігійно-національні, то треба при тій нагоді вернутись конечно до справи православія, яке тепер ширяться на Лемківщині.

Отже мусимо заявити, що польська толеранція виключає релігійний примус супроти кого то не було частини людности. Там, де православія вже від віків істнує, там не задумує держава тому перешкаджати.

Але з другої сторони годі вимагати від західньої, від віків католицької Польщі, щоби вона приглядалася байдужно тому, як майже перед брамами Кракова, а то серед Лемків в околиці Криниці, Жегестова і Нового Санча, ширится православія. Православія це ширится тому, що Лемки, котрі не є Українцями і не хотять ними бути (уважають себе вони просто за Лемків), є тероризовані грецько-католицькими українськими шовіністами в священичих рясах, а супроти цього цілі громади зачинають переходити на православія.

Справа сталася голосною, а суспільність польська інтересувалася нею у звязку з новою грецько - католицькою дієцезією в Сяноці тай нераз заявлялася проти такого полагодження справи, котре не давало би достаточної запоруки з державного і національного погляду.

Одначе справа вимагає полагодження, а польська держава не може стерпіти українізування Лемків, ані не може прихильно дивитися на наслідки того українізування у виді православія під самим майже Краковом.

(Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦІЯ В МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІЙНИ.

З приїздом італійської повітрової ескадри до Ісляндії стає вже дуже правдоподібним її приїзд до Америки. А цей приїзд буде для американського народу великою наукою, що новочасна техніка поборола простори, що вона перемостила не ріки, а океани, та що нині вже не то Англія не є ізольована від европейського континенту, але й Америка не є відорвана від Европи.

Важне це передовсім на випадок війни. Коли в часах американської революції треба було найменше місяць на прихід англійських жовнірів з Англії до Америки, — факт, якому Америка завдячує певно свою незалежність — то в нинішних часах вистарчає деньдва, щоби воєнні літаки з бомбами, машиновими крісами й убийчими бактеріями переїхали через океан та опинилися над Америкою.

Це дає теж дуже вимовну науку тим, котрі роблять мирову політику.

ПРОПАГАНДА — И ПРОПАГАНДА.

У ріжних газетах появилася як оголошення стаття за визнання большевицького уряду в Росії. За поміщення статті заплатили газети, що належать до газетного синдикату Павла Блока.

У тих самих газетах оголошує теж один брокер, що він продає царські російські бонди.

Одні спекулюють на большевиків, другі на їх упадок.

ЩЕ ОДНА ДЕБАТА ПРО ГІТЛЕРА В АНГЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

В англійськім парляменті повторилася знову дебата про уряд Гітлера.

Дебата була дуже повчаюча для всіх народів, які дбають про чужу опінію.

Дебата критикувала гітлерівський уряд. Закидали йому вузкоглядність, нетолеранцію до меншин, нетерпучість до інших партій. Все це переконує Англійців, що з Німцями тепер тяжко говорити на розум про ревізію мирових договорів.

ПО СПОРТСМЕНСЬКИ.

На перегонах летунів у Лос Анджелес зайшла суперечка за те, чи признати першу нагороду Томсона полковникови Теркерови. Він, кажуть, не виконав умов конкурсу, бо не облетів одного пільона. Розвели слідство, питались летуна. Так, каже, серед густої мраки він не бачив пільона на час, і летів замісць поза нього, поперед нього, зменшуючи собі тим дещо дорогу. Він розумів, що це було поломання правил та що він повинен би завернутися й облетіти ще раз поза пільон, але він боявся зударитися з літаками, що летіли за ним. Зате він облетів пільон два рази підчас другого облету.

Летун сказав всю правду, хоч його ніхто не завважав і наразився на втрату нагороди. Коли має бути конкуренція, то най вона буде відповідно до правил, однакових для всіх.

ВБИЙСТВА ДЛЯ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ СУДУ.

Федеральний прокуратор у місті Ню Йорку, Томас Дюі, говорив оноді на розправі проти Ґордона, міліонового бутлеґера, обжалованого за викручування від податку: „Вдіколи почалась отся справа, загинули вже чотири свідки. Тому я не знаю, що ми докажемо, бо не знаю, скільки з наших свідків доживуть до часу зізнань".

Чи може бути більше вдаряюча пригадка для суспільности, що з ракетірством треба вже раз покінчити?

Г. КРАШАНКО.

НЕ ХОЧЕМО ЧУЖОГО!

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.
(КНЯЖИЙ ВІК).

—о— (16)

Таким питанням жінка привитала мужа, стоячи при фіртці, і додала:

— Маєш гостя. Ще вчора приїхав до тебе Стефан Бенько.

— Бенько?! — скрикнув Борота. — Наче з неба впав мені в руки. Він мені дуже потрібний. Приїхав сюди з Перемишля, чи просто з хати? Я без добичі, бо цілком не полював. Я був у Вишни і в Завадові. Мені казали; що Бенько поїхав до Перемишля.

В тій хвили Стефан вийшов на поріг. Побачивши Бороту, пустився живо до нього. Борота таксамо до нього. Зійшлися в половині подвіря.

— Я до вас приїхав з Перемишля з дуже важними і грізними вістями.

— І я бачив таке, що для тебе буде дуже цікаве. Сиджу я в чагарнику, яким покрилося згарище в лісі, і відпочиваю. Собаки, що сиділи коло мене, стали вітрити. Та не так, як тоді, коли вітрять дичину. Кінь заіржав злегка. Я собакам приказав лежати тихо, коневи морду закутав у мою бурку, і наслухую. Чую, то гамір війська в поході. Військо ішло від Перемишля. Пройшло попри мене, не бачучи мене. Я спершу здивувався, що військо не йде дорогою, а продирається лісом. Та скоро я погадав собі, що то може наслідки зради Горославича; що він до Вишні, висилає гарнізон з людей вірних собі. Я крадьки поїхав за ними і заїхав аж до Вишні. Віддів війська тричі був такий сильний, як дотеперішний гарнізон Вишні. Дві третини лишилися в городі, одна третина пішла на Верешицю. Я собі міркую, що обсаду Верешиці скріплено на те, щоби на наш бік не пропустити війська звенигородського князя. Гарнізон Вишні, міркую собі, скріплено на те, щоби Заваді не дати стягнути до Завадова його збройну силу. Я був у Завади. Він каже, що поки Рурик живий, нема чого боятися. Сказав, що завтра сам поїде до Перемишля, щоби довідатися, як стоїть справа здоровля князя.

— Стефан вислухав нетерпеливо і каже:

— То пусте, се, що ви бачили і чого домірковуєтеся. Від сего, що я вам скажу, волосся стане вам дубом.

— Дуже мало маю його...

— Ви вислали гінця до Звенигорода...

— Вислав. Дивуюся, що досі пори ні він не вернувся, ні відповідь не прийшла.

— Відповідь не прийде, ні гінець не вернеться. Він замордований, ваша писулька в руках Горославича.

Стефан переповів Бороті все те, що йому розказав був Мадяр Ковач.

Коли Стефан скінчив, Борота промовив:

— Треба негайно їхати до Завади, перестерегти його. Коли Горославич вже тепер вислав до Вишні військо, то він з пімстою готов не ждати, аж князь умре. А може вже вмер, тільки Горославич таїть його смерть? Хто то може знати!

— Я зараз їду! — крикнув Стефан.

— Дорогою годі! Лісом в ночи підеш блудом, бо ти сих лісів не знаєш. Хоч я щойно приїхав, поїду з тобою. Повечеряємо і зараз поїдемо.

Тоді, коли перемиський епископ, Стефан і Борота були у Завади, до Перемишля приїхав гінець знад Верешиці і зголосився до Горославича. Виймаючи зза пазухи писульку, сказав:

— В місці, порослім очеретом, прокрадався на той бік Верешиці якийсь чоловік. Ми його спіймали. Завзято боронився. Аж тром нашим порозрубував голови топірцем, одного почастував між ребра ножем. Аж мені пощастило вбити ніж у його плечі. Ми перетрусили його одяг. Постягали і постоли. В однім була отся писулька.

Горославич взяв писульку і читав:

„Рурик вмирає. На Перемишль іде мадярський король. Його закликав Горославич. Завада вірний".

Підпису на писульці не було. Горославич спитав гінця:

— Хто був той, що ніс писульку?

— Не скажу. Мабуть якийсь з отроків боярина Завади, бо добре був одітий і узброєний. Що вбитий гінець мав також гроші, які забрали його убийники, гінець не сказав.

Горославич відпустив гінця. Сів при столі, писульку поклав на стіл і довго думав, як її використати для себе. Вона мала для нього подвійну величезну вагу. Вона перестерегла його, що противники Мадяра вже знають про крамолу і що вони вже не загаїться, то вони готові цілий його плян знівечити. Тоді й він сам дав би своє горло на катови. Гадаючи таксамо, як і гінець, що писульку вислав до Звенигорода Завада, Горослав не сумнівався, що найнебезпечнішим його ворогом є той, що має таку гарну доньку і не хоче її йому дати.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРОТОКОЛ З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

ДРУГИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ. (6)

Звіт головного рекордового секретаря У. Н. Союза за час від 1-го січня 1929 р. до 31-го грудня 1932 р.

Потім приступив до звіту головний рекордовий секретар, І. Каштанюк. На внесок делеґата 62 відділу, попертий дел. в. 383, щоби гол. рек. секретар поминав числа в звіті, а обмежився тільки на загальному поданню його праці, гол. фін. секретар, Р. Слободян, голоситься до слова, та звертається до делеґатів з просьбою не відбирати спромоги рекордовому секретареви висказати свої думки та здати свій звіт так, як він це буде вважати за відповідне.

Після цього гол. рек. секретар Каштанюк почав відчитувати свій звіт, додаючи до нього окремі пояснення:

ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1929 Р. ДО 31-го ГРУДНЯ 1932 Р.

1-го січня 1929 р. Український Народний Союз мав 390 відділів, розкинених у 22-ох стейтах Злучених Держав і в Канаді.

В протягу чотирох літ, а то 1929, 1930, 1931 і 1932-го, прибуло нових відділів 10, а що в тім самім часі розвязано 14 відділів і злучено 13 відділів, то з кінцем 1932 р. осталося 373 відділів.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НАЛЕЖАТЬ СЛІДУЮЧІ ВІДДІЛИ:

(виказ відділів з числом членицю, членів і дітей. Після стейтів і місцевостей, поазбучно).

Назва стейту, місцевости і відділу:	Жінок	Мущин	Разом	Дітий	Разом жінок, мущин і дітий
СТЕЙТ ДЕЛЕВЕЙР					
Вілмінгтон, Дел., Братство св. Івана Хрестителя, відділ 247	50	93	143	103	246
„ „ Братство св. Володимира, відділ 173	11	14	25	24	49
СТЕЙТ ІЛЛИНОЙ					
Шікаго, Ілл. Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 33	73	—	73	20	93
„ „ Братство св. О. Николая, від. 106	50	93	143	103	246
„ „ Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 125	15	—	15	—	15
„ „ Товариство Вільна Україна, від. 139	20	30	50	14	64
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 165	4	55	59	15	74
„ „ Братство св. О. Николая, від. 183	—	55	55	11	66
„ „ Братство св. Василія, від. 214	9	25	34	35	69
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 220	26	64	90	77	167
„ „ Братство св. Стефана, від. 221	54	158	212	82	293
„ „ Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 252	7	32	39	25	64
„ „ Братство Пресв. Богородиці, від. 259	41	61	102	68	170
„ „ Товариство ім. Д. Вітовського, від. 301	15	55	70	42	112
„ „ Братство св. Юрія, від. 379	8	20	28	32	60
Іст Сейнт Луіс, Ілл. Товариство Запорожська Січ, від. 284	8	42	50	4	54
„ „ „ „ Братство св. Михаїла, від. 308	22	36	58	30	88
Джолієт, Ілл., Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 111	5	19	24	—	24
Гарвей, Ілл., Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 335	9	17	26	9	35
Медісон, Ілл., Братство св. Івана Хрестителя, від. 197	6	13	19	4	23
Пеорія, Ілл., Товариство Українських Робітників, від. 190	5	11	16	—	16
Фінікс, Ілл., Братство св. О. Николая, від. 354	7	9	16	7	21
Вест Гамонд, Ілл., Товариство ім. Івана Франка, від. 80	9	18	27	18	45
Вест Пулман, Ілл., Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216	36	—	36	—	36
„ „ „ Братство св. Михаїла, від. 243	4	40	44	58	102
Зіглер, Ілл., Братство св. Івана Хрестителя, від. 377	3	10	13	12	25
СТЕЙТ ІНДІЯНА:					
Гери, Інд., Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 100	26	24	50	17	67
Іст Шікаго, Інд., Товариство ім. Богд. Хмельницького, від. 68	5	12	17	8	25
Іст Геммонд, Інд., Братство св. Івана Хрестителя, від. 107	5	14	19	4	23
СТЕЙТ КЕНСАС:					
Кенсас Ситі, Кен., Братство св. Володимира, від. 323	13	21	34	34	68
СТЕЙТ КОННЕКТІКОТ:					
Ансонія, Конн., Товариство ім. Бончевського, від. 10	19	55	74	17	91
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 67	18	54	72	55	127
„ „ Товариство Любов, від. 262	20	6	26	21	47
Бріджпорт, Конн., Товариство Українська Січ, від. 59	38	46	84	47	131
Брістол, Конн., Товариство ім. Івана Франка, від. 390	3	9	12	—	12
Денбури, Конн., Братство св. Николая, від. 381	1	15	16	11	27
Дерби, Конн., Товариство Запорожська Січ, від. 23	9	15	24	11	35
Гартфорд, Конн., Братство св. Івана Хрестителя, від. 277	9	45	54	19	73
Глестонбури, Конн., Братство св. Івана Хрестителя, від. 138	7	-22	29	—	29
Ню Брітейн, Конн., Братство св. Петра і Павла, від. 254	8	36	44	9	53
Ню Гейвен, Конн., Товариство Любов, від. 370	41	74	115	47	162
Норт Маямус, Конн., Братство св. О. Николая, від. 250	4	6	10	3	13
Сеймур, Конн., Братство св. Івана Хрестителя, від. 18	26	34	60	32	92
Савтпорт, Конн., Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 84	11	15	26	—	26
Стемфорд, Конн., Братство св. Михаїла, від. 350	21	35	56	9	65
Тамастон, Конн., Товариство Українська Січ, від. 222	1	6	7	—	7
СТЕЙТ МЕРИЛЕНД:					
Балтімор, Мд., Братство св. Михаїла, від. 55	3	20	23	32	55
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 81	4	60	64	30	94
„ „ Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 290	31	—	31	17	48
„ „ Братство Пресв. Тройці, від. 320	18	32	50	36	86
„ „ Товариство ім. Івана Франка, від. 337	8	4	12	6	18
Локуст Пойнт, Мд., Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 148	11	2	13	17	30
СТЕЙТ МЕССЕЧУСЕТС:					
Бостон, Месс., Товариство Дружина князя Данила, від. 238	12	30	32	21	53
„ „ Товариство ім. Михайла Грушевського, від. 374	3	13	16	14	30
Дірфілд, Месс., Товариство Галицька Січ, від. 207	13	29	42	26	68
Голійок, Месс., Товариство ім. Івана Франка, від. 52	9	16	25	4	29
„ „ Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 171	4	17	21	1	22
Людлов, Месс., Товариство ім. Івана Франка, від. 253	22	27	49	35	84
Пітсфілд, Месс., Товариство ім. Мих. Грушевського, від. 150	1	13	14	28	42
Тонтон, Месс., оТварство ім. Тараса Шевченка, від. 122	11	25	36	1	37
СТЕЙТ МІШІҐЕН:					
Дітройт, Міш., Товариство Запорожська Січ, від. 75	15	34	49	31	80
„ „ Братство св. О. Николая, від. 175	22	46	68	35	103
„ „ Братство св. Івана Хрестителя, від. 292	63	125	188	120	308
Гемтремк, Міш., Товариство Згода, від. 20	25	58	83	33	116
„ „ Товарисво ім. М. Шашкевича, від. 94	44	74	118	69	187
„ „ Товариство ім. Івана Франка, від. 146	21	40	61	43	104
Москиґон Гайтс, Міш., Товариство Просвіта, від. 131	9	7	16	1	17
Сеґінав, Міш., Товариство Український Клюб, від. 309	11	13	24	7	31
СТЕЙТ МЕЗУРІ:					
Десладж, Мо., Братство св. О. Николая, від. 225	12	23	35	19	54
Сейнт Джозеф, Мо., Товариство Запорожська Січ, від. 355	10	21	31	19	50
Сейнт Луіс, Мо., Братство св. Володимира, від. 179	26	72	98	81	179
„ „ „ Товарисво Любов, від. 373	21	2	23	6	29
СТЕЙТ МІННЕСОТА:					
Міннеаполіс, Мінн. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 345	29	43	72	33	105
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 385	52	57	109	53	162
СТЕЙТ НЮ ГЕМШИР:					
Манчестер, Н. Г., Братство Пресв. Богородиці, від. 178	14	18	32	12	44
СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗИ:					
Байон, Н. Дж., Братство св. Архистр. Михаїла, від. 213	49	114	163	83	246
„ „ Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 281	7	18	25	8	33
„ „ Сестрицтво св. Анни, від. 287	8	—	8	—	8
Бавнд Брук, Н. Дж., Братство св. Арх. Михаїла, від. 328	6	7	13	6	19
„ „ „ Братство св. О. Николая, від. 344	17	15	32	19	51
Елізабет, Н. Дж., Товариство Запорожська Січ, від. 3	18	41	59	33	92
„ „ Сестрицтво Любов, від. 37	68	—	68	—	68
„ „ Братство св. Володимира, від. 65	46	110	156	100	256
„ „ Братство св. Архистр. Михаїла, від. 142	6	62	68	70	138
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 234	12	71	83	143	226
Джерзи Ситі, Н. Дж., Братство св. О. Николая, від. 4	13	31	44	7	51
„ „ „ Товариство Свобода, від. 25	6	24	30	13	43
„ „ „ Товариство ім. Івана Франка, від. 54	4	8	12	13	25
„ „ „ Тов. Мол. Клюб Поступовий, від. 70	43	101	144	59	203
„ „ „ Тов. Українська Січ, від. 170	22	70	92	53	145
„ „ „ Тов. Вільні Козаки села Росільна, в. 196	11	14	25	11	36
„ „ „ Братство св. Петра і Павла, від. 257	13	17	30	13	43
„ „ „ Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270	31	62	93	80	173
„ „ „ Товариство Дарахівщина, від. 275	18	34	52	34	86
„ „ „ Братство св. Володимира, від. 286	16	29	45	19	64
„ „ „ Сестрицтво св. Ольги, від. 315	4	7	11	—	11
Ізелін, Н. Дж., Товариство Просвіта, від. 366	2	5	7	7	14
Ґрейт Медовз, Н. Дж., Товариство Любов, від. 143	14	21	35	16	51
Картерет, Н. Дж., Братство св. Архистр. Михаїла, від. 209	23	30	53	22	75
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 342	48	72	120	116	236
Кліфтон, Н. Дж., Товариство Українська Січ, від. 182	24	44	68	31	99
Лінден, Н. Дж., Товариство ім. Івана Франка, від. 306	4	15	19	11	30
Нюарк, Н. Дж., Братство св. Петра і Павла, від. 27	8	23	31	11	42
„ „ Братство св. Івана Хрестителя, від. 76	44	94	138	93	231
„ „ Товариство ім. Богд. Хмельницького, від. 133	18	79	97	21	118
„ „ Товариство Вільна Україна, від. 152	6	34	40	21	61
„ „ Товариство ім. Мих. Грушевського, від. 322	30	—	30	5	35
„ „ Сестрицтво Пресв. Діви Марії, від. 219	5	23	28	17	45
„ „ Сестрицтво ім. Марти Вашинґтон, від. 359	21	3	24	25	49
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 371	23	48	71	51	122
Ню Бронсвік, Н. Дж., Товариство Запорожська Січ, від. 353	4	9	13	—	13
Ню Правіденс, Н. Дж., Товариство Любов, від. 272	2	3	5	—	5
Мілвіл, Н. Дж., Товариство Запорожська Січ, від. 347	16	32	48	22	70
„ „ Товариство ім. Стефана Мельничука, від. 331	10	22	32	22	54
Менвіл, Н. Дж., Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 349	19	25	44	26	70

(Дальше буде).

В. Кедровський.

БОРОТЬБА З ПОГРОМАМИ НА УКРАЇНІ

(12)

„Надзвичайні Військові Суди накладають кару на смерть: а) **за агітацію проти самостійної Української Народної Републики,** шпигунство, повстання проти влади, узброєний опір владі, **розбій, убивство, грабіж,** підпал, узброєний напад на військових, варту й цивільних урядовців, знищення або зіпсуття боєвих, річевих, харчових і технічних складів, телефонів та інших родів звязку, будівель і приладдя військових засобів оборони й нападу; б) за чинне нарушення військової дисципліни, за опір проти виконання наказу начальства, повстання військових, напад на варту, ушкодження та тілі й обману з метою ухилитися від військової служби, порушення службових обовязків підчас варти чи військових операцій, за перехід до неприятельського війська.

„Надзвичайні Військові Суди накладають **каторгу, арештантські відділи, вязницю й грошеву кару до 100,000 карбованців:** за крадіж і розтрату скарбового майна, за перевищення граничних цін, за спекуляцію, за порушення обовязкових постанов влади.

„Всі наведені вчинки будуть судитися „Надзвичайним Військовим Судом".

„Всі істнуючі до цього часу військово-полеві суди касуються, а їх справи передаються до Надзвичайних Військових Судів.

„Надзвичайні Військові Суди утворюються по одному на кожду залогу, а де виникає багато справ, то, щоби не гаїти діла, два або три.

„Таким чином громадяни будуть задоволені відсутністю тяганини, а злочинці зрозуміють, що Військовий Суд справді суворо стоїть на сторожі громадянського спокою. Розгляд справи буде провадитися по можливости на місці вчинку й у короткім часі після злочину.

„Персональний склад Надзвичайного Військового Суду призначається наказом начальника залоги з предсідника штаб старшини, старшини й двох підстаршин, або муштрових козаків. Секретарем суду призначається особа з вищою правничою освітою зі складу штабового суду, або місцевий військовий слідчий. Прокуратор та оборонець призначаються зі старшин та козаків, по можливости з вищою правничою освітою.

„Всі публичні установи та уряди в окрузі, в якій істнує Надзвичайний Військовий Суд, обовязуються негайно повідомити його про всі карні вчинки.

„Орґанізацію Надзвичайних Судів у даний мент переводять корпусні команданти".

Подаю цей наказ за бюлетенем „Центрального Інформаційного Бюра при Директорії УНР", з лютого 1919 року.

Правильна орґанізація й широке примінення практики цих Надзвичайних Військових Судів могла багато пособити в справі припинення анархії та розвалу армії взагалі, а зокрема в справі боротьби з погромами. Та, на жаль, суди ті істнували лише спорадично й не функціонували правильно, чого не можна було добитися навіть у часах істнування інспектури, з недостачі відповідних людей та загального розстрою апаратів влади.

Тепер ще подам одну типову відозву в справі заклику жидівства до співробітництва в додаток до тих відозв, які видав уряд УНР проти жидівських погромів. На початку серпня 1919 року уряд оголосив таку відозву:

„До еврейського громадянства й робітництва на Україні.

„Українська Народня Република веде вперту боротьбу зі своїми ворогами ліворуч і праворуч, за своє істнування й самостійність, за народню волю та за здобутки революції, за закріплення за трудовим населенням прав на землю й за забезпечення законів, захищаючих права й увесь працюючий люд. Російські большевики-комуністи не можуть відкинутися від стародавнього російського імперіялізму й уважають себе царськими наслідниками на Україні. Бажаючи здійснити комунізм силою баґнета й за допомогою горожанської війни, викликають у народніх масах темні інстикти й найгірші почуття. Ця система надала відповідні плоди: по Україні прокотився гураґан еврейських погромів.

„Соціялістичний уряд, котрий стоїть на чолі Републики, веде разом з Головним Отаманом Петлюрою рішучу боротьбу з погромами. Для розслідження всіх погромних подій, погромної агітації та передачі виновників до надзвичайного суду утворено Особливу Слідчу Комісію з широкими правами. До комісії входять також представники еврейської демократії.

„В армії заведено важливий інститут Державних Інспекторів з великими уповноваженнями, котрий енерґійно бореться з погромним елементом в армії.

„Останній зїзд інспекторів приєднався до пропозиції еврейського міністерства, щоби воно мало своїх представників при Інспектурі.

„Головний Отаман Петлюра видав низку наказів, у котрих він вимагає звищення в пні всякої спроби до погромів і передачі погромників до розстрілу, покладаючи всю відповідальність на представників військової й цивільної влади. Надзвичайний військовий суд ухвалив низку смертних вироків. Багато погромників уже розстріляно.

„У ряді відозв Головний Отаман Петлюра підкреслює ту велику активну допомогу, котру еврейське населення робить Українській Народній Републиці в її боротьбі за істнування й самостійність і кличе все населення, а також повстанців по тім боці фронту, остаточно побороти погромні події, котрі руйнують країну і ставлять істнування Републики у велику небезпеку.

„Уряд готовий активно допомогти Всеукраїнському Центральному Комітетови при еврейському міністерстві для допомоги потерпівшим від погромів у його діяльности в справі відбудування й упорядкування еврейської осілости. Як тимчасову допомогу асиґновано з державних коштів більш як двацять міліонів гривень.

„Уряд твердо стоїть на ґрунті закона про національно-персональну автономію й готовий домогти її повному здійсненню в житті. Цими днями оголошено новий закон про еврейське громадянське самоврядування з широкою компетенцією й правом оподаткування.

„Еврейське населення активно підтримує Українську Народню Републику. У цілому ряді декларацій всі еврейські політичні партії висловилися за цілковиту самостійність України.

„Еврейська демократія на чолі з Бундом, Обєднанцями, Поалей Ціон і Фолькс Партай підтримує народню владу, якої представники входять до ради еврейського міністерства, і має своїх визначних діячів на відповідальних посадах у міністерствах.

„У святкуванню першого універсалу брало велику участь еврейське населення взагалі й еврейське робітництво зокрема, тому, що еврейське населення памятає і знає, що день першого універсалу був для нього першим оповісником національно-персональної автономії, котру потім проголошено було 9 січня.

„Здорове національне почуття диктує еврейському населенню рука в руку з українською демократією боротися за самостійність України, бо визволення України являється також визволенням українського еврейства, котре тисячами ниток звязане з соціально-економічним станом і судьбою України; тільки в самостійній демократичній Україні можливий вільний розвиток у краю промисловости й ремісництва, з котрих кормляться еврейські трудові маси.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖАХЛИВА ПОДІЯ.

Дня 29. червня стався в Ню Гейвен, Конн., випадок, який потряс цілою нашою місцевою українською кольонією. Двоє малих дітей, 9-літній хлопець і 12-літня дівчинка, діти нашого чесного громадянина й довголітнього Союзовця, Петра Гречаника, пішли бавитися за місто до парку, разом з іншими дітьми. Вертаючись домів, ішли над берегом малої, але глибокої річки, зривали шашки з шувару і кидали в воду. Хлопчина поховзнувся і впав до річки, а сестричка, сама не вміючи плавати, кинулась у воду, щоби ратувати братчика, і так обидвоє затонули. Як прибула поміч, уже все було запізно.

Отсей трагічний випадок дає нам багато до думання, особливо тим родичам, що мають малі діти. Та я хочу звернути увагу ще на одну сторону цеї трагічної події. Родичі тих нещасних дітей терплять подвійне горе, бо є безробітні, а батько дітей відбув недавно операцію і є ще досі хорий. Гром. Гречаник є вже від довгого часу без роботи і був би вже втратив навіть і членство в У. Н. Союзі, як би не був перейшов на нові роди обезпечення. Тим чином він вратував своє обезпечення й обезпечення так нещасливо загинувших діточок. У важкім горю має хоч ту поміч, що може по людськи діти поховати. На те треба памятати усім тим, котрі ще досі не розуміють добродійства, яке дає нова реформа. Це треба мати на увазі й тим Шановним Союзовцям, що отягаються вписувати свої діти до У. Н. Союза.

Хай серце наших Союзовців буде тепер з нещасливими родичами, що втратили дорогі діточки, але і їх нещастя хай буде наукою для інших.

Михайло Довгий,
секр. 370 від. У. Н. С.

ПОДЯКА.

As a member of the Ukrainian National Association I wish to extend my gratitude and sincere thanks to the Association for the fifty dollar stipend check granted to me at the Convention held in Detroit, Michigan. My deep feelings of appreciation also go out to the Committee of Grievances and Petitions and to all the delegates of the 18-th Convention. I find the money very helpful towards furthering my education.

Ambrose Kok,
member of the Youth Department of the Ukrainian National Ass'n.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ ТОВАРИСТВАМ І ГОРОЖАНСЬКИМ КЛЮБАМ в НЮ ЙОРКУ И ОКОЛИЦІ, що УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ В АСТОРІЇ, Л. АЙ.

влаштовує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1933 РОКУ

В БЕЛВЕДЕР ПАРКУ, ДЖЕКСОН ГАЙТС (близько Норт Біч).

Проситься в той день стриматись від влаштування підприємств. 156

Уряд Укр. Демократичного Клюбу, Асторія, Лонґ Айленд.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

БРОНКС, Н. Й.

Полагода непорозумінь.

В Товаристві „Любов", від. 298 У. Н. Союза, виринуло непорозуміння зприводу вибору делегата на конвенцію. Отсе непорозуміння відбивалося недобре на розвою Товариства. І тому саме прибув на збори Товариства п. Микола Мурашко, головний предсідник У. Н. Союза.

Вислухавши обидві сторони, головний предсідник розвязав відділовий уряд і зарядив нові вибори з тим, що вибрані урядники урядуватимуть до кінця грудня 1933 р.

Вибори переводив сам головний предсідник. Списував кандидатів, перечитував і обчисляв голоси. На кождий уряд ставлено зокрема кандидатів і голосовано на кождий уряд осібно.

В той спосіб вибрано такий новий уряд:

Михайло Федосик, предс., Василь Закалужний, заст. предс., Василь Морозович, секретар, Семен Москалик, заст. секр., Василь Швед, касієр, Михайло Дроздик, заст. кас., контрольна комісія: Василь Гнида, Василь Михайлів, Іван Гринкевич. Надзирателька хорих п. Катерина Дроздик.

По виборах покликав п. Мурашко новий уряд до дальшого ведення нарад зборів, а між іншим і приняття 3 членів з переступними листами, присутних на галі.

Потім головний предсідник пояснив ще коротко користи з виміни старого роду обезпечення на новий. Предсідник відділу, М. Федосик, подякував п. Мурашкові за полагодження спору та назначив наступні збори на день 15. липня, в годині 8. вечером, в галі, де такі збори звичайно відбуваються.

Василь Морозович, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться у вівторок, 11 липня, в годині 7.30 ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Є важні справи до полагодження, тому кождий член має явитися на цей мітінґ точно в означений час. — В. Кушнір, рек. секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. С., Ню Йорк: — Яку науку подавати дитині, коли її питають при вступі до „гайскул", про це найкраще повинна знати сама дитина. Най вона скаже, що її найбільше подобається. Чи не найкраще родичам іти тут за бажанням дитини, не закриваючи при тому, очевидно, дійсної здібности родичів дати дитині бажану освіту. Щодо оплат в американських школах, то цих вищих шкіл в Америці так багато, а вимоги в них такі ріжнородні, що на ніщо не придається про це подрібно писати. Загально можна сказати, що є школи публичні, удержувані містами й стейтами, та школи приватні. Перші звичайно дешевші, або й зовсім безплатні, другі дорожчі, а часто справді дорогі. (Місто Ню Йорк, наприклад, має „коледж" і для дівчат і для хлопців, у котрих оплат майже нема). Але щоби бути звільненим від оплати в публичній школі, треба мешкати постійно в стейті чи місті, що цю школу удержує. У поміч старому краєви з боку освічених дітей українських імігрантів не можна й сумніватися. Як в Україні настануть кращі часи, то Україна буде певно покористуватися людьми, освіченими за границею, які знають українську мову. І до цього часу освічена людина теж звичайно скорше попаде на добру дорогу помогти рідному краєви своїх родичів.

ДОБРЕ ВБИЛИСЯ В ПАМЯТЬ.

Шведському королеви Фридрихови І. (якого на війні куля поцілила в ногу) мусіли доктори добре вбитися в память. Бо як йому було 74 роки (помер 1751) і наслідком гулящого життя мав зовсім розхитані нерви, мав таку слабу память, що не пригадував собі ні імен, ні уряду свого окруження, а всіх просто з моста називав „докторами". Коли щонебудь потребував, то попросту приказував: „приличте мені доктора!" Коли раз ніхто не міг здогадатися, кого то король розуміє під словом „доктор", король пояснив: „Доктора від оленів". Мав на думці: начальника мисливців.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Збори Уділовців Української Корпорації Світової Вистави.

Отсим повідомляється всіх інтересованих, що Річні Збори Української Корпорації Світової Вистави в Шікаґо відбудуться дня 19. липня 1933 року, в год. 8-мій вечером, у салі „Синів України" під числом 2410 Вест Шікаґо Евеню, Шікаґо, Ілл. Уділовці Корпорації, які хочуть прибути на збори, мусять принести з собою посвідку про зложення уділу на їхнє Корпорації.

УКРАЇНСЬКА КОРПОРАЦІЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО.

Д-р. Мирослав Сімінович, голова;
Ст. Куропась, секретар.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Матери.

„Союз Українок" у Бейоні відсвяткував дня 21. травня Свято Матери концертом, влаштованим при допомозі місцевого хору „Боян" і шкільного хору. Це було перше того роду свято в нашій громаді. Невеликий прихід, який був зі свята, вислано до краю через Обєднання з призначенням на інвалідів і Рідну Школу.

Хор „Боян" співав під управою п. В. Мельничука, котрий теж мав короткий відчит на тему свята матери. Потім співали шкільні діти.

Місцевий парох, о. І. Захарко, взивав жінки вступати в члени „Союза Українок", яке, хоч ще молоде товариство, вже зробило багато добра.

Свято випало гарно. Було багато жінок і дітей. Закінчено його відспіванням національного гимну.

Учасник.

З ЧОГО ЛЮДИ ПЕЧУТЬ ХЛІБ?

У підбігунових околицях, як напр. у Ляпонії, мішають вівсяну муку з меленою корою дерев чатинних (шпилькових) і печуть з того великі паляниці. На Камчатці печуть хліб з самої соснової або березової кори, яку передтим товчуть і мочать у воді. Ісляндці зішкробують мох зі скель і мелять його на муку, з якої печуть хліб і роблять тісто. В багатьох місцевостях в Італії мелені каштани заступають муку. В Індії, Арабії, Єгипті й Малій Азії роблять хліб з „дурра" (рід проса).

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(85)

Повітроплав кружляв над широкими просторами рівнини. Всі з нього придивлялися тому, що робиться на землі, сподіваючися знайти сліди пропавшого Тарзана, Джесона Ґрідлія та Вазирів. Але вони нічого не бачили крім величезних допотопних потвор дизонаврів, які з землі придивлялися повітроплавові. І ноді вони бігли за ним, чекаючи, що буде нагода битися з незнаною для них потворою. Деякі з дизонаврів з лютістю кидалися на тінь повітроплава на землі.

Та залозі повітроплава не було часу розглядати все те, як дикі звірі й потвори реагують на незнайоме їм явище. Треба було шукати тих, що десь блукають у цій незнаній країні, або може вже загинули. Капітан Зупнер бачив у віддалі великі гори й ліси. Він направив до них свій повітроплав. Зустрівши ріку, Зупнер полетів вздовж неї, вибираючи місце, де можна би було осісти з повітроплавом. Нарешті він знайшов широку долину й тут повітроплав поволі осів на землю.

В той час, коли капітан Зупнер спинився на відпочинок біля ріки, сотки миль звідси Джесон Ґрідлі та його чотири тюремні товариші працювали під своїм тунелем. Тунель був уже дуже довгий, але ще не видно було йому кінця. Здавалося, що до поверхні землі було ще далеко. Всі вже почали журитися, що або горібси побачать їх тунель, або в них стане часу докінчити його, поки горібси заберуть вязнів для їдження, на що вони їх годували.

Одного разу Джесі Ґрідлі почув над головою якийсь гуркіт. Він став прислухуватись, але не міг зрозуміти, що то було. Нарешті почув, як земля задрижала над головою, ніби череда худоби бігла над його головою. Це дало йому до зрозуміння, що до поверхні землі вже недалеко. Він почав поспішно пробивати діру догори. Та ось знову почув, що наближається якийсь гуркіт. Земля затремтіла й подалася вниз. Щось важке провалилося зверху в тунель.